

TON DERKSEN

RAMMELENDE ARGUMENTEN VOOR DE HOGE RAAD

ISVW UITGEVERS

Ton Derksen

Rammelende argumenten voor de Hoge Raad

Wegpoetsstrategieën van mr. Aben
in de herzieningszaak Baybasin

ISVW UITGEVERS

INHOUDSOPGAVE

	Voorwoord van de uitgever	7
	Inleiding	13
I	De Öge-zaak	17
II	De Kentucky-zaak	31
III	De gijzelingszaak	43
IV	De Marsil-zaak	53
V	De heroïnezaak	61
VI	Mr. Abens reddingsacties ten faveure van zijn taptolken	67
VII	Het afvoeren van ontlastende deskundigen	81
VII	Ontlastende getuigen gecriminaliseerd	89
	Eindconclusie	101
	Appendices	
	De argumenten in de zaken en Abens immuniseringsstrategieën	104
	De Twaalf Misleidingen (Immuniseringsstrategie #6)	106
	Noten	109

Voorwoord van de uitgever

In september 2017 sprak 92% van de stemmende Iraakse Koerden zich in een referendum uit voor een onafhankelijk Koerdistan. Als dergelijke referenda in het Koerdische deel van Turkije gehouden zouden worden, zou ook daar waarschijnlijk een groot deel voor onafhankelijkheid stemmen. De Turkse Koerden, die lang hun eigen taal niet mochten spreken en systematisch werden achtergesteld, strijden namelijk al decennia voor meer rechten. In 1995 richtten zij in Nederland het Koerdisch Parlement in Ballingschap op dat de gelijkberechtiging van Koerden en Turken binnen de Turkse staat moest behartigen. Hoewel er geen sprake was van een wens tot directe afscheiding, wekte het initiatief destijds de woede van de Turkse overheid.

Een van de initiatiefnemers en donateurs van het Koerdisch Parlement in Ballingschap was Hüseyin Baybasin, een vooraanstaande Koerdische zakenman en leider van de Koerdische Zirkan-stam. Hij is de hoofdpersoon van het boek dat voor u ligt. Het is het derde boek dat hoogleraar wetenschapsfilosofie Ton Derksen over hem heeft geschreven. In 2014 verscheen *Verknipt bewijs* en in 2016 *De Baybasin taps*. Drie boeken, want de zaak is belangrijk. De rechtsstaat staat op het spel.

Hüseyin Baybasin zit in Nederland een levenslange gevangenisstraf uit wegens vermeende moord en drugshandel. Maar er zijn fundamentele twijfels over zijn veroordeling. Het bewijsmateriaal, dat vooral bestaat uit telefoontaps, lijkt te zijn vervalst door een team van Nederlandse en Turkse agenten. Ook op de vertaling van de getapte gesprekken is veel af te dingen. Het lijken flarden van gesprekken die Baybasin jaren eerder voerde en die aan elkaar zijn geplakt. Geluidsanalyses bevestigen dit beeld. Inbeltonen kloppen regelmatig niet en achtergrondgeluiden wisselen elkaar soms vreemd af. Het

Openbaar Ministerie ziet tot op de dag van vandaag geen reden om aan de taps te twijfelen en heeft het onderzoek naar de integriteit van die taps lang getraineed. Ondanks herhaald verzoek van advocaat Adèle van der Plas weigerde het Openbaar Ministerie jarenlang om de oorspronkelijke opnames vrij te geven. Verschillende rechters gingen daar overigens mee akkoord. Zij geloofden politie en Openbaar Ministerie op hun woord.

Je vraagt je als gewone burger af waarom het oorspronkelijke bewijsmateriaal zo lang niet onderzocht mocht worden. Kun je in dit land veroordeeld worden zonder dat je advocaat de gelegenheid heeft gekregen om het bewijs te onderzoeken? Ja dus. Pas in 2015, zeventien jaar na de eerste veroordeling en vier jaar nadat de zaak bij de Hoge Raad aanhangig was gemaakt, besloot het Openbaar Ministerie een deel van de taps vrij te geven. Deze taps zijn nu inzet van een hoog oplopend geschil. Terwijl het Openbaar Ministerie stug volhoudt dat er niets aan de hand is, maakt een groeiend aantal juristen en wetenschappers zich zorgen over de integriteit van de rechtspraak. Ook advocaat Adèle van der Plas zet haar strijd voort. Een aantal gevangenisdirecteuren verenigde zich in de stichting Restore Justice die zich sterk maakt voor de vrijlating van Baybasin. Zij verbazen zich erover dat Den Haag zich altijd actief heeft bemoeid met het detentiebeleid van een, in hun ogen, modelgevangene. Wat deden die hoge vertegenwoordigers van Den Haag toch steeds in hun gevangenis wanneer Baybasin daar opgesloten zat?

Baybasin werd destijds gearresteerd op verzoek van de Turkse overheid. De aanklacht van de Turken was grootschalige drugshandel. Intussen heeft de Turkse overheid deze aanklacht laten vallen. Alleen het Nederlandse Openbaar Ministerie gelooft er nog in. Je kunt je afvragen waarom Turkije de aanklacht dan überhaupt destijds heeft opgesteld. Om hier een antwoord op te krijgen, moeten we ons verdiepen in de politieke achtergronden van de zaak. Baybasin werkte in zijn jonge jaren voor de Turkse staat. Hij was belast met de beveiliging van Turkse diplomaten. In die functie ontdekte hij dat onder regie van de Turkse staat op grote schaal drugs naar Europa werden gesmokkeld. Hij liet zich intern kritisch uit over de drugstransporten, vooral ook omdat hij vermoedde dat een deel van die inkomsten werd ingezet om de strijd tegen zijn volk, de Koerden, te financieren. De Turken wilden af van de lastpost. Naar Baybasin later vernam, tipte Turkije daarom zelf de Britse politie dat enkele perso-

nen met wie Baybasin professioneel contact had, drugs bij zich hadden. Baybasin, bij wie geen drugs werden gevonden, belandde hierdoor in de Britse gevangenis.

Een paar jaar zit Baybasin in de Britse cel, tot er iets opmerkelijks gebeurt: Baybasin wordt geruild tegen een Britse spion en is plotseling een vrij man in Turkije. Het is dan 1989. De Turkse staat doet hem twee “mooie” aanbiedingen: lucratief hoofd van de heroïnehandel in Europa en goedbetaald hoofd van een grote burgerwacht in zijn Koerdische thuisland. Beide aanbiedingen stuiten hem tegen de borst. Hij reageert met een persconferentie om de Turken te vertellen over de drugshandel door hun diplomaten. Hij wordt van het podium gehaald, belandt in de Turkse cel en ondergaat daar zware martelingen. Als men hem vrijlaat, vlucht hij eerst naar Zuid-Afrika en Mozambique en later naar Engeland, waar hij – ook ongebruikelijk – een Brits paspoort krijgt. Onder valse voorwendselen wordt hij door de Turken vervolgens in december 1995 naar Nederland gelokt, waar hij bij de grens wordt opgewacht door Nederlandse agenten. De Turkse autoriteiten blijken om zijn uitlevering te hebben gevraagd. De aanklacht zagen we al: drugshandel.

Baybasin vecht de uitlevering met succes aan. De kans dat hij opnieuw wordt gemarteld in Turkije is volgens de Nederlandse rechter te groot. Intussen start Nederland – volgens ingewijden om Turkije niet teleur te stellen – een eigen strafrechtelijke vervolging en wordt Baybasin hier veroordeeld niet alleen voor drugshandel, maar ook voor moord en gijzeling. Het bewijs bestaat uit dubieuze taps en foute vertalingen. Een zin als *I'll make him call* wordt in de transcriptie doodleuk vertaald als ‘Ik maak hem koud’. Het Hof oordeelde dat deze vertalingen ‘in essentie correct waren’.

Baybasin zit inmiddels meer dan achttien jaar in de Nederlandse cel. Daar heeft hij naar eigen zeggen twee moordaanslagen overleefd. Hij heeft al die tijd ontkend iets met de beschuldigingen te maken te hebben. Zijn verhaal is dat de Turkse en Nederlandse overheid een deeltje hebben gesloten om hem achter de tralies te houden.

In de zomer van 2017 publiceerde mr. Aben een rapport over de zaak Baybasin voor de Hoge Raad. Het rapport, dat in dit boek wordt gefileerd, beslaat maar liefst 1730 pagina's en is bedoeld om de besluitvorming in de herzieningszaak te voorzien van een feitenoverzicht en een analyse. Het rapport oogt op het eerste gezicht degelijk. Het staat vol met technische details over de telefoontaps, over de tap-

centrale, over de vertalingen van de taps en over de integriteit van de verschillende experts die in de zaak zijn geraadpleegd. Maar wie het rapport beter leest, ziet dat Aben uiterst sturend te werk gaat. Al het ontlastend bewijs wordt onder het vloerkleed geveegd.

Prof. Ton Derksen begint dit boek met de vraag of mr. Aben op pad is gestuurd om de lont uit het kruitvat te trekken. Waarom weegt hij de argumenten zo eenzijdig? Waarom verhult hij zoveel bewijs voor de vervalsingen? Is het om de eer van het Openbaar Ministerie te redden? Of is het omdat een vrijspraak te grote gevolgen zou hebben? Als duidelijk is – zoals een rapport van PricewaterhouseCoopers overigens al aantoonde – dat de tapkamers zo lek waren als een mandje, dan zal dat gevolgen hebben voor andere zaken waarin dergelijke taps zijn gebruikt. Die zaken moeten dan opnieuw. Er staan bovendien tal van reputaties op het spel; van de rechters die het niet nodig vonden om het bewijsmateriaal te laten onderzoeken, van aanklagers die zich vastbeten in hun zaak en van de politiek verantwoordelijken die mogelijk jarenlang op de hoogte zijn geweest van het bestaan van een politieke gevangene in Nederland maar die de relatie met Turkije goed wensten te houden.

Ik hoop van harte dat dit boek de Hoge Raad zal overtuigen dat het bewijs tegen Baybasin, wat mr. Aben er ook zelf van zegt, van dubieuze kwaliteit is. Daarnaast spreek ik de wens uit dat de zaak Baybasin aanleiding vormt tot een parlementaire enquête. Normaal gesproken horen politici zich niet te bemoeien met rechtszaken. In een democratie geldt immers de scheiding van machten en moet de rechter onafhankelijk kunnen opereren. In dit geval is er echter alle reden voor de politiek om wakker te worden, omdat de onafhankelijkheid van de rechtsspraak zelf in gevaar is en omdat in een goede democratie de verschillende machten elkaar horen te controleren.

De vragen waar deze parlementaire enquêtecommissie zich over moet buigen, zijn talrijk: is er een deal gesloten tussen Turkije en Nederland? Hebben Turkse en Nederlandse politiediensten samengewerkt om bewijs te vervalsen? Is de kwaliteit en integriteit van politietolken wel goed gewaarborgd? Is de zaak Baybasin bewust vertrapd door het Openbaar Ministerie en de Hoge Raad? Waarom huurde de Hoge Raad een omstreden en peperdure ‘tap-kamerexpert’ in die naar eigen zeggen rapporten ‘op maat’ levert? Waarom hecht men zo weinig waarde aan de handleiding van de tapkamer

die stap voor stap uitlegt hoe je audiobestanden kunt bewerken? Was de Nederlandse overheid op de hoogte van de diplomatieke drugs-transporten uit Turkije en richtte het onderzoek in de IRT-affaire zich daarom vrijwel exclusief op Koerdische drugslijnen? Waarom heeft een hoge ambtenaar in Den Haag zich, tegen alle regels in, actief met Baybasins detentieomstandigheden bemoeid? En hoe kan het dat Baybasin meermalen door zowel Turkse als Nederlandse ambtenaren een onmiddellijke invrijheidstelling is beloofd als hij verder zijn mond zou houden?

Al deze vragen verdienen een antwoord. Als we ze voorbij laten gaan, treedt de rot op in onze rechtsstaat.

Dr. Erno Eskens, 3 oktober 2017

Inleiding

Baybasin is veroordeeld tot een levenslange gevangenisstraf. Het bewijs bestaat voor meer dan negentig procent uit afgeleuisterde telefoongesprekken in de Koerdische, Engelse en Turkse taal. Baybasin zou telefonisch moorden hebben verordonneerd, een gijzeling hebben beraamd en een heroïneddeal hebben afgesloten. Baybasin heeft al deze beschuldigingen altijd ontkend en herziening van zijn veroordeling gevraagd bij de Hoge Raad.

Advocaat-generaal mr. Aben spendeerde met zijn team zes jaar aan zijn *Conclusie van de advocaat-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden, mr. D. Aben, naar aanleiding van het herzieningsverzoek van H. Baybasin* (in het vervolg kortweg 'Conclusie'). Daar rolden 1730 pagina's uit. Deze grote inspanning correspondeert met het belang van deze zaak; een belang dat het onrecht van de levenslange detentie van Baybasin verre overstijgt. Het gaat namelijk ook over de betrouwbaarheid van taps die in Nederland, tapland nummer één, veelvuldig als bewijsmateriaal worden gebruikt. Kloppen de taps en de vertalingen in de zaak-Baybasin niet, dan rusten ook veel andere zaken op drijfzand. Het gaat over de betrouwbaarheid van tolken en rechercheurs die bij de vertaling en verwerking van die taps betrokken zijn geweest. Het gaat over de lange arm van Turkije die in Nederland een gerechtelijke vervolging van een politieke staatsvijand kon afdwingen. Het gaat mogelijk over de leugens van officieren van justitie die samenwerking met Turkije onder ede hebben ontkend, en nu topfuncties in het justitionele systeem hebben. En het gaat ook over rechters die, ondanks alle overduidelijke signalen van Turkse invloed en van bewijzen van bedrog met de taps, een levenslange veroordeling hebben uitgesproken – een veroordeling waarvan alleen al het aspect 'levenslang' onbegrijpelijk is, zelfs indien de aanklachten juist zouden zijn.

Zwicht de Hoge Raad voor politieke druk? In de zaak van Hüseyin Baybasin dreigt dit te gebeuren. Advocaat-generaal Mr. Aben schreef een 1730 pagina's dik advies aan de Hoge Raad dat vooral bedoeld lijkt om het lont uit deze explosieve zaak te trekken.

Hüseyin Baybasin is een van de oprichters van het Koerdisch Parlement in Ballingschap. Toen dit parlement in 1995 in Den Haag werd opgericht, reageerde de Turkse staat furieus. Een Nederlands-Turkse politie-eenheid begon daarop de telefoon van Baybasin af te tappen. In 1998 werd Baybasin naar Nederland gelokt en opgepakt voor drugshandel en poging tot moord. Hij kreeg levenslang. Maar de taps in zijn zaak vertonen alle tekenen van een doelbewuste vervalsing.

Mr. Aben lijkt erop uitgestuurd om de bewijzen van deze vervalsing, die mogelijk onder politieke druk tot stand is gekomen, onder het vloerkleed te vegen. Hij blijkt daarin bijzonder gewiekst.

Dit is het derde boek dat hoogleraar wetenschapsfilosofie Ton Derksen over de zaak Baybasin publiceert. Eerder verschenen *Verknipt bewijs* en *De Baybasin taps*. Drie boeken over één zaak, want de rechtsstaat staat op het spel.

